

STORTINGET

Innst. 458 S

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra helse- og omsorgskomiteen

Dokument 8:191 S (2022–2023)

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marian Hussein og Freddy André Øvstegård om et bedre tilbud til barn og unge med behov for psykiske helsetjenester

Til Stortinget

1. Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen sørge for at psykiske helsetjenester for barn og unge i spesialisthelsetjenesten ikke svekkes ytterligere, men i stedet sikres videre utvikling og styrking.
2. Stortinget ber regjeringen legge til rette for at barne- og ungdomspsykiatrien (BUP) kan tilby oppfølging på skolen, i barnehagen eller et annet sted i lokalmiljøet der barnet eller ungdommen føler seg trygg.
3. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til tiltak som styrker samarbeidet mellom første- og andrelinjetjenesten innen psykiske helsetjenester for barn og unge, der man også ser på nødvendige økonomiske insentiver for styrket samarbeid mellom BUP, skole/barnehage, PPT, barnevern og andre relevante tjenester.
4. Stortinget ber regjeringen sikre at foreldre til barn som har behov for psykisk helsehjelp, har lavt skolenærvær eller andre helseutfordringer får veiledning i rettigheter og muligheter for hjelp og tiltak som kan bistå dem og barnet.

5. Stortinget ber regjeringen kartlegge sammenhengen mellom foreldres sosioøkonomiske situasjon og kompetanse om helseinformasjon, og sannsynligheten for at barn og ungdom med behov for psykiske helsetjenester og tilpasninger får den hjelpen de trenger.
6. Stortinget ber regjeringen vurdere praksisen med at barn og unge som har varige problemer eller livslange diagnoser, skrives ut av de spesialiserte tjenestene, slik at de er avhengige av en omfattende rehenvisningsprosess dersom det oppstår nye behov for hjelp.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Camilla Maria Brekke, Tove Elise Madland, Cecilie Myrseth og Even A. Røed, fra Høyre, Sandra Bruflot, Erlend Svardal Bøe og lederen Tone Wilhelmsen Trøen, fra Senterpartiet, Lisa Marie Ness Klungland og Hans Inge Myrvold, fra Fremskrittspartiet, Bård Hoksrud og Morten Wold, fra Sosialistisk Venstreparti, Marian Hussein, fra Rødt, Seher Aydar, fra Kristelig Folkeparti, Olaug Vervik Bollestad, og fra Pasientfokus, Irene Ojala, viser til forslaget i Dokument 8:191 S (2022–2023) om et bedre tilbud til barn og unge med behov for psykiske helsetjenester.

Komiteen viser til at statsråd Ingvild Kjerkol har uttalt seg om forslaget i brev til komiteen av 24. april

2023. Brevet følger som vedlegg til denne innstillingen. Komiteen har ikke avholdt høring i saken.

Komiteen viser til at representantene fremmer en rekke forslag for å styrke psykisk helsehjelp til barn og unge i de spesialiserte helsetjenestene, og for å legge til rette for bedre samarbeid mellom førstelinjetjenesten og de spesialiserte tjenestene. Forslagsstillerne viser blant annet til Riksrevisjonens rapport fra 2021 om de psykiske helsetjenestene, Dokument 3:13 (2020–2021). Riksrevisjonen påpekte at mange med psykiske plager og lidelser ikke får hjelp når de trenger, og at politiske mål om å styrke de psykiske helsetjenestene mer enn de somatiske tjenestene, ikke gjennomføres. Forslagsstillerne viser også til Barneombudets rapport fra 2022 om psykisk helsetilbud til barn og unge i kommunene, «Hvem skal jeg snakke med nå?».

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Pasientfokus viser til at statsråden i sitt svarbrev understreker at hun er enig med representantene i at det er viktig å sikre et godt tilbud til barn og unge med behov for psykiske helsetjenester. Statsråden mener mange av forslagene som fremmes, er gode. Noen er det allerede igangsatt tiltak for å gjennomføre, mens andre vil adresseres i opptrappingsplanen for psykisk helse, som regjeringen har varslet Stortinget om at skal legges fram før sommeren 2023.

Komiteen mener det er avgjørende at barn og unge som har behov for psykisk helsehjelp, får god hjelp så raskt som mulig, uten lang ventetid.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er svært bekymret over de økende utfordringene med psykiske helseproblemer hos barn og unge. Disse medlemmer viser til at det siden denne regjeringen tiltrådte i 2021 har vært en drastisk økning i antall barn som venter på hjelp. I 2021 lovet Arbeiderpartiet at ingen barn skulle avvises i psykiatrien. I ettertid har køen av barn og unge som venter på behandling i psykiatrien økt med 44 pst. på helse- og omsorgsminister Kjerkol sin vakt. Behandlingskøen innen rus og psykiatri har økt med nesten 20 pst. Derfor er det stort behov for å gjøre tiltak.

Disse medlemmer mener det er veldig viktig å styrke lavterskeltilbud for å plukke opp barn og unge som sliter, men også sikre bedre kapasitet i de spesialiserte tjenestene for barn som har et stort hjelpebehov og alvorlige diagnoser.

Disse medlemmer viser til at det siden statsbudsjetten for 2023 ble lagt frem har vært stor usikkerhet hos mange viktige lavterskeltilbud. Mange har mistet støtten, og mange har gått lenge uten å vite om de har midler til å drifte videre. Denne uforutsigbarheten gjør det vanskelig for mange å drifte trygge og forsvarli-

ge tilbud for barn som ber om hjelp. Dessverre ser vi også at behovene etter pandemien har økt betraktelig. Det er nå vi ser de store ettervirkningene, og det er derfor viktig at tilbudet styrkes i tråd med det økende hjelpebehovet.

Disse medlemmer mener det er viktig at alle gode krefter tas i bruk for å løse utfordringene. Private og ideelle aktører har lenge vært viktige bidragsyttere innen psykiatrien, og disse medlemmer mener det er bekymringsfullt at utviklingen av fritt behandlingsvalg har bidratt til at det blir færre plasser for barn, unge og andre som trenger hjelp. Én ting er å være ideologisk motstander av private aktører. Problemet er at man har fjernet anledningen til å benytte seg av private tilbud, betalt av det offentlige, uten at det har vært alternative tilbud og kapasitet i det offentlige.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Pasientfokus støtter forslagsstillerne i at det er behov for et bedre tilbud til barn og unge som har behov for psykiske helsetjenester. Disse medlemmer viser til at et enstemmig Storting, under behandlingen av Dokument 8:166 S (2021–2022), vedtok følgende:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at alle psykisk syke barn og unge under 13 år som har behov for det, får tilgang på døgnbehandling både på ukedager og i helgene.»

Disse medlemmer vil understreke at behovet for hjelp gjennom hele uken kan være like nødvendig for de over 13 år, og mener det er viktig at regjeringen følger nøye med på at helseforetakene gir barn og unge den hjelpen de trenger. Disse medlemmer har store forventninger til at regjeringen i den varslede opptrappingsplanen kommer med konkrete og målrettede tiltak som sikrer barn og unge god hjelp, og at planen er bindende og forpliktende.

Komiteens medlem fra Pasientfokus er enig med forslagsstillerne i at det er behov for å styrke psykisk helsehjelp til barn og unge, med mer rom for faglighet og tillit, mindre diagnosefokus og rigide forløp, mer fleksibilitet og individuell tilpasning, samt mer tid og rom for oppfølging og god samhandling.

Komiteen viser til forslag 1. Komiteen er enig med forslagsstillerne i at psykiske helsetjenester for barn og unge i spesialisthelsetjenesten må styrkes og utvikles videre.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Pasientfokus, viser til at statsråden skriver i sitt svarbrev til komiteen at hun allerede har bedt de regionale helseforetakene om å prioritere

barn og unge på grunn av økt etterspørsel etter tjenester fra psykisk helsevern barn og unge, samt at hun mener det er behov for ytterligere styrking av tjenestene framover.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Solberg-regjeringen i 2014 innførte et mål om at psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB) skulle prioriteres sterkere enn somatisk sektor, også kalt «den gylne regel». Disse medlemmer viser til at regelen medførte betydelig større oppmerksomhet om psykisk helsevern og rusbehandling i spesialisthelsetjenesten, og mener at en fjerning av dette målet ga et signal til helseforetakene om at de ikke lenger trenger å prioritere psykiske helsetjenester like høyt.

Disse medlemmer vil videre vise til behandlingen av statsbudsjettet for 2023 (Prop. 1 S (2022–2023), Innst. 11 S (2022–2023)) hvor disse medlemmer fremmet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjeninnføre «Den gylne regel» som sikrer at psykisk helsevern og rusbehandling hver for seg har større vekst enn somatikken i sykehusene.»

Disse medlemmer registrerer at Sosialistisk Venstreparti stemte imot forslaget.

Disse medlemmer viser til at ventetidene for barn og unge i psykisk helsevern ble redusert under Solberg-regjeringen. Også i pandemiåret 2020 holdt ventetidene seg stabile, og ble i gjennomsnitt én dag kortere. Disse medlemmer er bekymret for at ventetidene igjen øker, og mener det må gjøres mer for å tilby god psykisk helsehjelp både som lavterskeltilbud i kommunene og i spesialisthelsetjenesten.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Pasientfokus viser til at til tross for at det er bred politisk enighet om at psykisk helse skal prioriteres i spesialisthelsetjenesten, så gjennomføres ikke dette i praksis. Hverken den såkalte gylne regel til høyreregjeringen eller sittende regjeringens forsikringer om at psykisk helse skal prioriteres har blitt fulgt opp av helseforetakene. I juni 2021 la Riksrevisjonen fram en rapport om de psykiske helsetjenestene, jf. Dokument 3:13 (2020–2021). Der konkluderte Riksrevisjonen med at til tross for et langvarig politisk mål om å styrke de psykiske helsetjenestene mer enn de somatiske tjenestene, blir ikke dette gjennomført. I 2022 og 2023 har man nok en gang sett dette bekreftet når helseforetakene foreslår stadig kutt i psykisk helsevern.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Kristelig Folkeparti og Pasientfokus følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at psykiske helsetjenester for barn og unge i spesialisthelsetjenesten ikke svekkes ytterligere, men i stedet sikres videre utvikling og styrking.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Pasientfokus er bekymret for at de psykiske helsetjenestene til barn og unge svekkes, samtidig som behovet og etterspørselen øker. Disse medlemmer er bekymret for signaler fra fagfolk om at psykisk helsevern taper i møte med behovet for somatiske tjenester, at tjenestene til barn og unge taper i møte med voksenfeltet, og at nordlige landsdeler taper i møte med sørlige landsdeler og sentrale strøk. Disse medlemmer viser til at barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP) i Finnmark ifølge virksomhetsrapporten for mars 2023 har 70 ventedager. Dette er uakseptabelt lang ventetid. Disse medlemmer viser til at det er stor mangel på psykologer og psykiatere, og at dette rammer distriktene hardt, spesielt i de nordlige deler av landet. Det bør utarbeides tiltak for økt rekruttering av spesialister. Disse medlemmer vil understreke at likeverdige helsetjenester krever økt rekruttering, konkrete tiltak og ekstra økonomiske midler.

Disse medlemmer mener det er avgjørende at vi satser på barn og unge, at disse og deres psykiske helse bygges opp. Det krever mer ressurser, og stillinger kan ikke stå tomme. Disse medlemmer mener at helseforetakene i stedet for å kutte stillinger og tilby minimumslønninger, bør samarbeide med ansatte om å rekruttere og beholde helsepersonell. Kvalitetsmål bør ikke være bare antall ventedager, men også hvor gode ledere er til å rekruttere og beholde ansatte.

Disse medlemmer ser fram til Stortingets behandling av den varslede opptrappingsplanen for psykisk helse, der barn og unge skal få et særlig fokus.

Komiteen viser til forslag 2, 3, 4 og 5. Komiteen er enig i at det er viktig at BUP jobber enda mer utadrettet og at det er avgjørende for barn og unge at samarbeidet mellom kommunale tjenester og spesialisthelsetjenester blir bedre.

Komiteen viser til at sosiale forskjeller og psykiske helseplager henger sammen, og mener det er svært viktig at barn og unge får den psykiske helsehjelpen de trenger uavhengig av foreldrenes sosioøkonomiske situasjon.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Pasientfokus, viser til at statsråden peker på at regjeringen løfter fram utjevning av sosiale helseforskjeller som den viktigste prioriteringen på tvers av innsatsområdene i folkehelsemeldingen som Stortinget behandler våren 2023.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Pasientfokus viser til at statsråden skriver i sitt svarbrev at psykisk helsevern barn og unge ofte jobber utadrettet og samarbeider med flere aktører, samt at en styrking av tjenestene vil legge bedre til rette for mer utadrettet arbeid og samarbeid.

Komiteens medlemmer fra Høyre vil vise til Solberg-regjeringens opptrappingsplan for rus og psykisk helse. I 2020 var det nærmere 2 600 flere årsverk i kommunalt psykisk helse- og rusarbeid enn det var i 2016. Fra 2020 ble det innført krav om psykologkompetanse i kommunene.

Disse medlemmer viser til at BUP også i dag har mulighet til å samarbeide med skole, barnehage og andre for å lage et tilpasset opplegg for barnet eller ungdommen som trenger hjelp.

Disse medlemmer vil videre vise til ACT og FACT ung-team, og evalueringen gjort i 2020 som blant annet viser at kommunene opplever at FACT-teamene gjør avstanden til spesialisthelsetjenesten kortere, og at spesialisthelsetjenesten opplever at teamene bidrar til at pasientene i større grad blir fulgt opp etter utskrivelse og får nødvendige tjenester i kommunene.

Disse medlemmer vil også vise til opprettelsen av helsefellesskap gjennom Nasjonal helse- og sykehusplan 2020–2023. Helsefellesskap er en samarbeidsarena hvor sykehus og kommuner skal jobbe for å samarbeide om de mest sårbare pasientene. Disse medlemmer viser til at her møtes representanter fra helseforetak, tilhørende kommuner, fastleger og brukere for å planlegge og utvikle tjenestene. Alvorlig psykisk syke samt barn og unge er blant gruppene som skal prioriteres. Disse medlemmer er usikre på hvilke økonomiske insentiver forslagsstiller ser for seg i arbeidet med å styrke samarbeidet mellom relevante tjenester.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at Riksrevisjonen i sin rapport viser til at over halvparten av behandlerne i BUP savner muligheten til å gi behandling andre steder enn i poliklinikken. I perioden 2015–2018 gikk antallet ambulante årsverk i psykisk helsevern for barn og unge ned med 10 pst. Tilsvarende har Barneombudet i sin rapport «Hvem skal jeg snakke med nå?» fra september 2022 pekt på en rekke utfordringer i hjelpetilbudet for barn og unge. Blant annet peker rapporten på et krevende samarbeid mellom kommunehelsetjenesten og BUP. Barneombudet skriver blant annet:

«Kommunene vi har møtt, har ulike erfaringer og ulik praksis for samarbeid med BUP, men felles for flere er at de opplever samarbeidet som utfordrende. De forteller om vanskelige grenseflater, problematiske pakkeforløp og en opplevelse av at spesialisthelsetjenestens

innsatsstyrte finansieringsmodell er en sterk driver for praksis i BUP.»

Videre beskrives det i rapporten at hovedbudskapet fra kommunene er at de ønsker seg mer samarbeid og mer veiledning fra BUP. Mange kommuner viser også til at samarbeidet har vært bedre og mindre byråkratisk tidligere.

Disse medlemmer er bekymret for at det i arbeidet med psykisk helsehjelp rettet mot barn og unge oppstår for store skiller mellom de ulike hjelpetilbudene, noe som er til hinder for effektiv og god hjelp. For barn som trenger hjelp i spesialisthelsetjenesten, men der det å møte opp på et kontor utenfor kjente rammer er vanskelig, bør det legges til rette for at det er mulig å få nødvendig hjelp og kartlegging på andre arenaer.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til tiltak som styrker samarbeidet mellom første- og andrelinjetjenesten innen psykiske helsetjenester for barn og unge, der man også ser på nødvendige økonomiske insentiver for styrket samarbeid mellom BUP, skole/barnehage, PPT, barnevern og andre relevante tjenester.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for at barne- og ungdomspsykiatrien (BUP) kan tilby nødvendig hjelp og kartlegging på andre arenaer enn et kontor, dersom det er det som er den mest effektive behandlingen.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at i et klasseperspektiv er det velkjent at psykiske helseplager og sosiale forskjeller henger sammen, noe som blant understøttes i Folkehelse rapporten «Sosiale helseforskjeller i Norge», publisert av Folkehelseinstituttet. Derfor er det ekstra viktig at hjelpen er enkelt og byråkratisk tilgjengelig, og ikke er avhengig av at man går gjennom et byråkratisk system med mange henvisninger og stort behov for å etterspørre nødvendig hjelp og oppfølging. Det bør ikke være slik at barn og unge i familier med høy helseinformasjonskompetanse og kunnskap om hvordan man manøvrer seg i samfunnet, har en annen tilgang til hjelp enn andre familier. Disse medlemmer viser til at å ha et barn med omfattende behov for psykisk helsehjelp kan være en belastning for resten av familien og kan også føre til betydelige økonomiske utfordringer, særlig dersom det går ut over muligheten til å stå i jobb. Det understreker behovet for å sikre at familier med rett på ytelse enkelt kan få informasjon og veiledning i

møte med byråkratiet, og hjelp dersom de ikke får tilgang på lovpålagte tjenester.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i opptrappingsplanen for psykisk helse fremme målrettede tiltak for å sikre at foreldres sosioøkonomiske situasjon og kompetanse om helseinformasjon ikke skal være utløsende for om barnet eller ungdommene får nødvendig psykisk helsehjelp.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at foreldre til barn som har vært eller er under behandling i spesialisthelsetjenesten får nødvendig veiledning om hvilke rettigheter de har, og sørge for tilgang på veiledning dersom søknader blir avslått eller kommunen ikke oppfyller sine lovpålagte oppgaver.»

Komiteens medlem fra Pasientfokus vil i tillegg peke på det viktige forebyggende arbeidet som kan foregå i skoler og barnehager. Dette medlem mener at skoler og barnehager er en viktig arena for å avdekke mulige begynnende psykiske vansker, og at styrket kompetanse og økt bemanning i skoler og barnehager er nødvendig for å sikre dette viktige arbeidet.

Dette medlem viser til at statsråden i sitt brev understreker at barn og unge må få den hjelpen de trenger uavhengig av foreldrenes sosioøkonomiske situasjon og helsekompetanse.

Komiteen viser til forslag 6. Statsråden skriver i sitt brev til komiteen at dette spørsmålet vil adresseres i den varslede opptrappingsplanen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at psykisk helse er en av regjeringens viktigste satsingsområder i helse- og omsorgspolitikken. Disse medlemmer viser til betydningen av god psykisk helse og livskvalitet både for den enkelte og i et folkehelseperspektiv. Disse medlemmer mener målet for den psykiske helsetjenesten må være at de som har behov for det får god og lett tilgjengelig hjelp, uansett lommebok og adresse.

Disse medlemmer viser til opptrappingsplanen for psykisk helse som legges frem juni 2023, som vil innebære en rekke tiltak fra forebyggende tjenester og lavterskeltiltak i kommunene til en styrking av spesialisthelsetjenesten – samt tilbud til personer med langvarige og sammensatte behov. Disse medlemmer viser til at også forebygging, livsmestring i skolen, og kampanjer som «ABC for en god psykisk helse», slik det pekes på i Meld. St. 15 (2022–2023) Folkehelsemeldinga

– Nasjonal strategi for utjamning av sosiale helseforskjeller, er viktige supplement for å løfte den psykiske folkehelsen.

Disse medlemmer mener dette representantforslaget har mange gode forslag, men vil ikke gå inn for forslagene i påvente av opptrappingsplanen. Disse medlemmer viser til at barn og unge får et særlig fokus i planen. Her vil samhandling med mange aktører være viktig, som barnehage, skole, helsetjenester og ikke minst pårørende.

Komiteens medlemmer fra Høyre deler forslagsstillernes bekymring for at barn og unge med varige problemer re-henvises i stedet for å oppleve kontinuitet og god oppfølging i spesialisthelsetjenesten.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Pasientfokus viser til at Løvemammaene på sine nettsider har lagt ut en bekymring for at de får svært mange henvendelser om familier som mener de har rett på pleiepenger, men som ikke får anledning til å søke om dette fordi de ikke får nødvendige legeerklæring. Løvemammaene peker på at problemet er sammensatt, og blant annet skyldes at barna eller ungdommen er skrevet ut av spesialisthelsetjenesten, og at fastlegen ikke kan skrive legeerklæring ved søknad om pleiepenger. Andre grunner som oppgis er at legene i BUP ikke ønsker å skrive erklæringen, eller ikke kjenner til regelverket og mener pleiepenger bare kan knyttes til alvorlig somatisk sykdom. Disse medlemmer mener dette er en bekymringsfull innsikt, og vil understreke at ved alvorlig psykiske helseplager, som ved selvmordstanker, depresjon, spiseforstyrrelser eller bare lite skole-nærvær, er avgjørende at foreldre har mulighet til være hjemme og følge opp barnet/ungdommen. Disse medlemmer vil understreke at det er NAV som er besluttende myndighet ved en eventuell tildeling av pleiepenger, og at behandlende lege må sørge for at relevant og riktig legeerklæring er tilgjengelig.

Disse medlemmer viser til at mange barn og ungdom får effektiv og god hjelp første gang de er innom spesialisthelsetjenesten, og har ikke behov for å komme tilbake. På den andre siden er det en rekke barn og unge med sammensatte lidelser, sårbarheter eller livslange diagnoser som kan ha behov for å komme tilbake og få oppfølging senere.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med konkrete løsninger for å rydde opp i praksisen med at barn og unge som har varige problemer eller livslange diagnoser, skrives ut av de spesialiserte tjenestene, slik at de er avhengige av en omfattende re-henvisningsprosess dersom det oppstår nye behov for hjelp.»

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Kristelig Folkeparti og Pasientfokus:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen sørge for at psykiske helsetjenester for barn og unge i spesialisthelsetjenesten ikke svekkes ytterligere, men i stedet sikres videre utvikling og styrking.

Forslag fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Pasientfokus:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med konkrete løsninger for å rydde opp i praksisen med at barn og unge som har varige problemer eller livslange diagnoser, skrives ut av de spesialiserte tjenestene, slik at de er avhengige av en omfattende re-henvisningsprosess dersom det oppstår nye behov for hjelp.

Forslag fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at barne- og ungdomspsykiatrien (BUP) kan tilby nødvendig hjelp og kartlegging på andre arenaer enn et kontor, dersom det er det som er den mest effektive behandlingen.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen sikre at foreldre til barn som har vært eller er under behandling i spesialisthelsetjenesten får nødvendig veiledning om hvilke rettighe-

ter de har, og sørge for tilgang på veiledning dersom søknader blir avslått eller kommunen ikke oppfyller sine lovpålagte oppgaver.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til tiltak som styrker samarbeidet mellom første- og andrelinjetjenesten innen psykiske helsetjenester for barn og unge, der man også ser på nødvendige økonomiske insentiver for styrket samarbeid mellom BUP, skole/barnehage, PPT, barnevern og andre relevante tjenester.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen i opptrappingsplanen for psykisk helse fremme målrettede tiltak for å sikre at foreldres sosioøkonomiske situasjon og kompetanse om helseinformasjon ikke skal være utløsende for om barnet eller ungdommene får nødvendig psykisk helsehjelp.

4. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:191 S (2022–2023) –Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marian Hussein og Freddy André Øvstegård om et bedre tilbud til barn og unge med behov for psykiske helsetjenester – vedtas ikke.

Oslo, i helse- og omsorgskomiteen, den 23. mai 2023

Tone Wilhelmsen Trøen

leder

Irene Ojala

ordfører

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Statsråden

Helse- og omsorgskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref
2023/1612

Vår ref
23/1673-

Dato
24.april 2023

Dokument 8:191 S (2022-2023) Representantforslag om et bedre tilbud til barn og unge med behov for psykiske helsetjenester

Jeg viser til brev fra Stortingets helse- og omsorgskomiteé av 12. april 2023, der jeg blir bedt om å uttale meg om representantforslaget fra representantene Marian Hussein og Freddy André Øvstegård om et bedre tilbud til barn og unge med behov for psykiske helsetjenester.

Psykisk helse er et viktig satsingsområde for regjeringen, og jeg er enig med representantene i at det er viktig å sikre et godt tilbud til barn og unge med behov for psykiske helsetjenester. Dette vil blant annet adresseres i den kommende opptrappingsplanen for psykisk helse, som jeg vil legge fram før sommeren 2023.

Gjennom dette arbeidet vil jeg legge vekt på at flere skal oppleve god psykisk helse og livskvalitet, og at de som har behov for psykisk helsehjelp skal få god og lett tilgjengelig hjelp. Regjeringen har valgt tre innsatsområder for opptrappingsplanen: helsefremmende og forebyggende psykisk helsearbeid; gode og tilgjengelige tjenester der folk bor; og tilbudet til personer med langvarige og sammensatte behov. Dette gjelder hele befolkningen, også for barn og unge.

Jeg synes at representantene har mange gode forslag. Noen av disse er det allerede iverksatt tiltak for å gjennomføre, mens andre vil adresseres i opptrappingsplanen for psykisk helse. Selv om Stortinget vil få bred anledning til å debattere forslag i forbindelse med opptrappingsplanen for psykisk helse, vil jeg gi noen overordnede kommentarer også her.

Jeg har allerede bedt de regionale helseforetakene om å prioritere barn og unge på grunn av økt etterspørsel etter tjenester fra psykisk helsevern barn og unge. Flere er henvist og får behandling, men jeg mener at det er behov for å styrke disse tjenestene også fremover.

Psykisk helsevern barn og unge jobber ofte utadrettet og i samarbeid med mange ulike aktører. Dette kan være med pårørende, skolen, barnehagen, helse- og omsorgstjenesten og andre. En styrking av tjenestene vil legge bedre til rette for denne måten å jobbe på. Representantene peker også på at noen barn, unge og voksne har langvarige problemer eller livslange diagnoser og kan ha behov for at hjelpen gis på en måte som er mer tilpasset når de har nye behov for hjelp. Dette vil jeg også adressere i opptrappingsplanen. Til slutt løfter representantene opp problemstillinger rundt sosial ulikhet i helse. Barn og unge må få den hjelpen de trenger uavhengig av foreldres sosioøkonomiske situasjon og helsekompetanse, og i tråd med Hurdalsplattformen har regjeringen løftet fram utjevning av sosiale helseforskjeller som den viktigste prioriteringen på tvers av innsatsområdene i folkehelsemeldingen som jeg nylig la fram for Stortinget.

Med hilsen

Ingvild Kjerkol